

PSYCHIATRISCH
ZIEKENHUIS
ARIADNE

ARIADNE

jaarverslag 2017

psychiatrisch ziekenhuis

MAART 2018

Psychiatrisch Ziekenhuis Ariadne

Reymeersstraat 13a
9340 Lede
© 053/76.21.11

Inhoud

Jaarverslag Ziekenhuis 2017: een jaar van veranderingen

1	Het jaar van...	4
	• Voorwoord	
2	Het jaar van... 'De Nieuwe Naam'	5
3	Het jaar van... 'Kantelen en Trajectwerking'	6
	• Visietekst Goede Zorg	6
	• Kanteling van de organisatie: eerste stappen	7
	• Implementatie van de trajectwerking	8
	• Het NIAZ-traject	9
4	Het jaar van... 'Verder bouwen aan Vermaatschappelijking'	11
	• Sluiten van de afdeling Theresia	11
	• Stand van zaken MTLZ	12
	• Opstart MTAZ	12
	• Destigmatiserende projecten (Brenda Froyen)	13
5	Het jaar... 'in cijfers'	15

VOORWOORD

“**VUCA world**” is een acronym die de wereld omschrijft waarin wij ons als mensen en organisaties op dit moment bevinden. Het letterwoord VUCA staat voor Volatility, Uncertainty, Complexity en Abiguity. Volatility of beweeglijkheid slaat op de dynamiek en de snelheid van de veranderingen die plaatsvinden. Uncertainty of onzekerheid heeft betrekking op het onvoorspelbare van wat er gebeurt en nog zal gebeuren. Complexity of complexiteit staat voor het grote aantal elementen die tegelijkertijd een rol spelen in de veranderingen. Ambiguity of dubbelzinnigheid duidt op het gebrek aan duidelijkheid over wat er gaande is. De Vuca-wereld stelt nieuwe eisen aan iedereen.

De VUCA wereld lijkt soms op een doolhof of labyrint. Onze missie en een duidelijke visie kan ons ondersteunen om orde te brengen in de chaos die soms op ons lijkt af te komen. Kant en klaar plannen of beleidsplannen op tien jaar zijn duidelijk niet meer van deze tijd.

We moeten trachten om complexe problemen simpel te maken, een stip zetten op de horizon en aangeven binnen welke kaders we daar kunnen komen. Gezamenlijk moeten we op zoek gaan naar wat werkt. Samen kleine stapjes zetten in de goede richting. Snel en vroegtijdig bijsturen en indien nodig wendbaar zijn.

De kern van onze missie stelt dat we goede, kwalitatieve en professionele zorg willen verlenen, binnen een helende omgeving en vanuit de principes van een lerende organisatie. Dit vereist competenties op het vlak van netwerking, samenwerking en cocreatie. Tegenwoordig moet ieder zijn talenten inzetten om bij te dragen tot een betere wereld met meer verbondenheid en meer solidariteit. Mensen met diverse kennis en kunde moeten in staat zijn met elkaar verbinding te zoeken en samen te communiceren. Onze nieuwe naam “*Ariadne*” en baseline “*in herstel verbonden*” als leidraad symboliseren dit.

Onze wereld wordt gekenmerkt door klimaatveranderingen, terrorisme, armoede, natuurrampen en populisme, hij staat op de rand van een burn-out. Iedereen dient dan ook zorgzaam te zijn voor een gezond klimaat, respect voor de privacy en risicobeheersing op zijn domein. Spaarzaam omgaan met grondstoffen zal een basisvaardigheid moeten zijn om deze wereld leefbaar te houden. Maar boven alles moeten we zorg dragen voor elkaar.

In het voorliggend jaarverslag 2017 trachten we een beeld te schetsen van de wendbaarheid, de dynamiek en de veranderingen binnen het psychiatrisch ziekenhuis Ariadne in het jaar van.....

We wensen iedereen die een bijdrage leverde voor dit jaarverslag van harte te danken.

Veel leesgenot.

Marc Vandergraesen
Algemeen Directeur

2017, Het jaar van...

'DE NIEUWE NAAM'

PC ZOETE NOOD GODS...

De naam die gedurende vele jaren verwees naar het Psychiatrisch Centrum te Lede. In de volksmond te Lede werd er echter, doelend op ons niet zo verre verleden, nog steeds gerefereerd naar 'de Maricollen' terwijl medewerkers steeds vaker verwezen naar hun werkgever als 'PC Lede'.

De intentie om de naam te wijzigen in een vlotter klinkende, meer welluidende naam leefde al enige tijd binnen het directieteam en binnen de voorziening. Een achttal jaren geleden konden medewerkers zelfs hun ideeën binnen sturen maar uiteindelijk werd er geen nieuwe naam weerhouden.

2017 werd een jaar met vele uitdagingen, zoals verder in dit jaarverslag te lezen. Het leek de uitgelezen kans om ook de zoektocht naar de naamvernieuwing weer leven in te blazen. Een aantal voorstellen werden goed bevonden en voorgelegd aan de Raad van Bestuur. Uiteindelijk werd er gekozen voor **PC Ariadne** met als wel klinkende baseline: **In herstel verbonden**.

De naam Ariadne verwijst naar een Griekse mythe. Volgens deze mythe werden er jaarlijks zeven jongens en zeven meisjes geofferd aan de Minotaurus, een legendarisch monster (half man, half stier). Deze jongens en meisjes werden opgesloten in het labyrint waarin de Minotaurus leefde en dienden als voedsel voor dit monster. Theseus, de zoon van de koning van Athene, besloot om het gevecht met de Minotaurus aan te gaan en hem te doden. Hij kreeg bij zijn avontuur

de hulp van Ariadne. Zij gaf Theseus een bol wol om de weg uit het labyrint terug te vinden. Toen Theseus het labyrint binnen ging rolde hij de draad af zodat hij later de weg terug zou kunnen vinden. Theseus doodde de Minotaurus en slaagde er dankzij de draad in veilig uit het labyrint terug te keren.

De beeldspraak van het labyrint en de draden zijn zeer toepasselijk binnen onze werking. Het is namelijk onze opdracht om mensen met een kwetsbaarheid niet te laten ronddolen en samen met hen een weg te zoeken uit het labyrint.

Onze baseline '**In herstel verbonden**' is de vertaling van onze visie rond goede zorg. In onze zorg, ondersteuning en begeleiding leggen we de klemtoon op de gewenste levenskwaliteit van onze cliënten. Door in te zetten op herstel ondersteunende zorg, werken we samen met de cliënt aan het leren leven voorbij de kwetsbaarheid. We baseren ons hierbij op de drie grote pijlers: presentie-, herstel- en krachtgericht werken. Anderzijds focussen we op de relatie tussen hulpvragen en hulpverlener en op wat hen bindt en samen brengt, namelijk herstel.

De baseline verwijst eveneens naar de actoren die mee betrokken worden in het proces van herstel. Het geeft aan dat we als ziekenhuis samen met de cliënt, diens familie/vrienden, de eerstelijnszorg,... ons verenigen in een netwerk rond de hulpbehoevende met als doel diens herstel te bekomen. ■

2017, Het jaar van...

'KANTELEN EN TRAJECTWERKING'

GOEDE ZORG

Het verlenen van goede, kwaliteitsvolle zorg hoort steeds het uitgangspunt te zijn bij de begeleiding en behandeling van iedere cliënt met een zorgvraag.

In een snel veranderende geestelijke gezondheidszorg is het de uitdaging om de focus bij die zorg te blijven leggen, om er als voorziening elke dag opnieuw voor te kiezen om samen met elke individuele cliënt op weg te gaan in de zoektocht naar zorg-op-maat en herstel.

In 2017 werd, naar aanleiding van de keuze om de zorg binnen trajecten te organiseren, hard gewerkt aan de visie op 'Goede Zorg'. Dit resulteerde in een gedragen visietekst waarvan hieronder de kernbegrippen worden toegelicht. Binnen het PC Ariadne vertrekken we vanuit de kijk dat 'Goede Zorg' geïntegreerde zorg is. Hierbij streven we naar een inclusieve samenleving waarin herstel, participatie, subsidiariteit en vermaatschappelijking van

de zorg centraal staan. De persoon van de zorggebruiker, zijn context, zijn herstel en ontwikkeling tot een voor hem zinvol leven en (even)waardig burgerschap staan centraal.

Kwaliteitsvolle zorg dient georganiseerd binnen en door netwerken die de continuïteit van de zorg garanderen. 'Goede Zorg' zet in op het zo lang mogelijk omkaderen van mensen in hun thuissituatie.

Wanneer opname nodig is besteden we binnen onze zorgtrajecten bijzondere aandacht aan onder meer preventie, vroeg detectie, hooggespecialiseerde zorg, nazorg en zorg in crisis-situaties. Dit steeds vanuit de zorgrelatie die centraal staat. We streven er naar om het stigma van de cliënt met een psychische kwetsbaarheid te doorbreken en vragen aandacht voor de geestelijke gezondheidszorg in de brede samenleving. De belangrijkste pijlers waarop deze zorgvisie steunt zijn herstelondersteunende, participatieve, cliëntgerichte, toegankelijke, veilige, continue en deskundige zorg. ■

KANTELEN VAN DE ORGANISATIE

We leven in een snel veranderende, complexe en multiculturele samenleving. Ook het zorglandschap evolueert razendsnel. Schaalvergroting, netwerkvorming, specialisatie, differentiatie, vermaatschappelijking, transmurale zorg, zorginnovatie, accreditatie.., zijn aan de orde van de dag.

De cliënt en zijn omgeving vragen meer inspraak en autonomie. Meer en meer nemen de cliënten zelf de regie van hun leven en zorg in handen. De individualisering en secularisering zet zich voort. Meer ethische thema's komen op de agenda. De middelen worden schaarser. Besparingen volgen elkaar op. De roep naar efficiëntie, effectiviteit en commercialisering groeit. De overheden stellen meer vragen naar outcome, kwaliteit en patiëntveiligheid. Meten is weten.

Ook de medewerkers veranderen. Een nieuwe generatie Z-werknemers, de zogenaamde 'digital natives' met andere waarden en verwachtingspatronen dient zich aan. Talent blijft schaars. Bepaalde functies blijven moeilijk in te vullen. Het verloop neemt toe. Zorgorganisaties dienen zich snel en flexibel aan te kunnen passen aan de snel veranderende omgeving. Een goede organisatiestructuur kan hiertoe bijdragen.

In 2017 deden zich een aantal opportuniteiten voor die ons de gelegenheid gaven om onze organisatiestructuur te wijzigen, rekening houdend met de specifieke context van de kleinere voorziening die PC Ariadne is.

De volgende uitgangspunten vormden het kader van de nieuwe gekantelde structuur:

- We willen een organisatie zijn waar het primair zorgproces rond de cliënt centraal staat, steunend op vertrouwen, interdisciplinair samenwerken in teams, innovatie en kwaliteitsverbetering.
- We bieden vraag gestuurde zorg in gespecialiseerde zorgtrajecten met sterke betrokkenheid van cliënten, familie, inclusief kinderen.
- We stappen af van de klassieke, functionele organisatiestructuur met departementen en beroepsgroepen en evolueren naar een gekantelde structuur.
- We kiezen er voor om eenheid van leiding te behouden.
- Belangrijke principes uit ons leiderschapscharter zoals subsidiariteit, coaching, empowerment en persoonlijke groei wensen we verder te integreren.
- We werken binnen een helende omgeving en volgens de principes van de lerende organisatie zoals omschreven in onze identiteitsverklaring.
- We organiseren effectieve en efficiënte overlegstructuren.
- De voorziening is vlotte inpasbaar in netwerkorganisaties en structuren.

Het ingezette veranderingstraject van kanteling naar een nieuwe organisatiestructuur kende zijn aanvang in 2017. Het volgende jaar zal er verder gewerkt worden aan de verdere uitrol en implementatie over de verschillende echelons van de voorziening heen. ■

IMPLEMENTATIE VAN DE TRAJECTWERKING

Naast de bevroering van bedden en het sluiten van een zorgafdeling in functie van de uitbouw van de vermaatschappelijking van zorg, stond er in 2017 ook een inhoudelijke en structurele wijziging van de werking binnen het Zorgdepartement op de agenda.

Waar de zorg voorheen gestructureerd was over afdelingen heen, met een specifiek behandelaanbod voor een bepaalde doelgroep, werd er dit jaar geopteerd om de werking op te zetten vanuit behandeltrajecten. Hierin staat de cliënt centraal, alsook het pad dat hij aflegt binnen onze voorziening van bij opname tot ontslag en zelfs daarna.

Het belangrijkste doel was de optimalisatie van de dienstverlening door de cliënt al snel na opname aan een traject toe te wijzen. Binnen deze werking kan de cliënt gedurende het gehele behandeltraject opgevolgd worden door dezelfde psychiater, psycholoog en sociaal werker, ongeacht de afdeling waar hij verblijft binnen het traject.

De organisatie van zorg in trajecten maakt een naadloze zorg-op-maat mogelijk door de afstemming van het therapeutische aanbod dat zowel binnen het traject of waar nodig en mogelijk overkoepelend binnen de voorziening kan worden aangeboden. Hierbij is de samenwerking met het netwerk rondom de cliënt (*partner, familie, kinderen, mantelzorgers, zorgverleners ...*) van groot belang.

Binnen onze voorziening wordt de zorg georganiseerd binnen 4 trajecten:

- Traject psychosezorg
waarbinnen de gesloten crisisafdeling
- Traject angst- en stemmingsstoornissen
- Traject alcohol- en medicatie afhankelijkheid
- Traject ouderenzorg (*Sp-afdeling en doelgroep Huntington*)

Rechtstreekse opname is mogelijk binnen elk traject maar kan zo nodig ook via de gesloten crisisafdeling waarna de cliënt zo snel mogelijk aan een traject wordt toegewezen. ■

Schematische voorstelling van de trajectwerking.

TRAJECT psychosezorg	ZORGINTENSITEIT	ESPERANZA 0 crisis	ESPERANZA 0 gesloten psychosezorg	PROVIDENTIA residentieel	PROVIDENTIA dagbehandeling	EMMAÜS dagbehandeling	DEPOT KLINIEK	NAZORG	AUTONOMIE CLIËNT	
TRAJECT angst- en stemmings stoornissen			ESPERANZA 1 residentieel	ESPERANZA 1 dagbehandeling	EMMAÜS dagbehandeling		NAZORG			
TRAJECT verslavingszorg			EGIDIUS residentieel	EGIDIUS dagbehandeling	EMMAÜS dagbehandeling		NAZORG			
TRAJECT psychogeriatric			ESPERANZA 2							NAZORG
TRAJECT Huntington			ESPERANZA 2 alle andere afdelingen mogelijk afhankelijk van de noden van de cliënt	ESPERANZA 2 dagbehandeling	EMMAÜS dagbehandeling	KORT VERBLIJF	NAZORG			

In 2017 kende het **NIAZ-accreditatietraject** zijn effectieve opstart. Binnen onze voorziening kiezen we voor een continue en kwaliteitsvolle zorg. Het NIAZ helpt ons hiermee door het aanreiken van een duidelijk kader van kwaliteitsnormen dat toetsbaar is door interne en externe audits.

Het afgelopen jaar was vooral een periode van kennismaken met het procesmatige kwaliteitsdenken, van communicatie naar alle medewerkers en van expertisevorming.

Na de opleiding van enkele sleutelfuncties binnen het NIAZ-traject, die in januari plaatsvond, was het tijd voor de kick-off. We kozen er voor om die op een aantal momenten te laten doorgaan, steeds voor een andere doelgroep.

Van maart tot juni liepen er vervolgens verschillende zelf-evaluaties. Dit zowel binnen de afdelingen en zorgtrajecten als binnen het directieteam, het comité ziekenhuishygiëne, het medisch farmaceutisch comité en binnen verschillende vakgroepen. De zelf-evaluaties gaven de medewerkers een duidelijk zicht op wat het

werken met normenkaders en criteria inhoudt. Daarnaast resulteerde deze eerste audit in een aantal duidelijke verbeterpunten, die vervolgens werden opgenomen door verbeterteams.

De zomermaanden gaven tijd om de NIAZ-app, ontwikkeld door de collega's van Grimbergen, aan te passen voor gebruik binnen onze voorziening.

In het najaar werden 13 medewerkers, door opleidingsinstituut Kerteza en door een senior advisor van NIAZ, opgeleid tot interne auditor. Deze training zorgde ervoor dat de betrokkenen door hun enthousiasme als het ware NIAZ-traject-ambassadeurs werden en zo dagelijks hun betrokkenheid en engagement zullen uitdragen over de trajecten heen.

Tijdens de eerste interne audits werden reeds een aantal tracers gelopen. Alle medewerkers werden gevormd in de PDCA-cyclus en het gebruik van de NIAZ-app.

De NIAZ-stuurgroep werd opgericht onder voorzitterschap van de NIAZ-coördinator. ■

2017, Het jaar van...

'VERDER BOUWEN AAN VERMAATSCHAPPELIJING'

Esperanza 2, die zich bevindt op de tweede verdieping van het gelijknamige gebouw op de campus in Lede.

Het team van Esperanza 2 startte reeds in het najaar van 2016 met de voorbereiding op de komst van deze cliënten. Zij begeleiden tot dan een doelgroep van ouderen met eerder functionele stoornissen (*voornamelijk angst- en stemmingsstoornissen, psychose, afhankelijkheidsproblematiek, e.d.*).

Deze doelgroep wordt ook in de toekomst verder behandeld binnen de voorziening en werd geleidelijk geïntegreerd binnen de trajecten in de volwassenenpsychiatrie.

De teams van Esperanza 2 en Theresia werden gereorganiseerd tot een nieuw team waarbij de complementariteit in expertise van bij de start een grote meerwaarde betekende in de kwalitatieve dienstverlening binnen het traject ouderenzorg.

SLUITING VAN DE AFDELING THERESIA

De uitbouw van de mobiele teams voor langdurige en acute zorg binnen het Netwerk GG ADS, subregio Zuid ging van start in 2016. Om het vrijkomen van voldoende voltijdse equivalenten binnen onze voorziening te garanderen werden er in totaal 20T-bedden afgebouwd gedurende 2016 en 2017.

Dit resulteerde in 2017 heel concreet in de sluiting van de zorgafdeling Theresia. Deze afdeling binnen de ouderenzorg bood plaats aan 22 cliënten met een cognitieve kwetsbaarheid (*voornamelijk dementieel beelden*) waarvan 5 mensen met de ziekte van Huntington.

Hoewel de afdeling zijn deuren sloot op 28.02.17, betekende dit niet het einde van de doelgroep. De cliënten werden overgebracht naar de afdeling

VAN ÉÉN NAAR TWEE MOBIELE TEAMS

In juli 2016 zette het **Mobiele Team Langdurige Zorg (MTLZ)** van het Netwerk GG ADS, subregio zuid zijn eerste stappen in de zorg en begeleiding van mensen met een ernstige psychiatrische aandoening in de thuissituatie.

Een achttal medewerkers ging aan de slag om de werking van het MTLZ uit te bouwen vanuit de locatie op de campus van PC Ariadne (toen nog PC Zoete Nood Gods) te Lede.

Een aantal begeleidingen werd over genomen vanuit het psychiatrische thuiszorgteam (*PZT Lotus*) maar al snel stroomden ook nieuwe aanmeldingen binnen, van diverse verwijzers.

In 2017 werd de werking van het MTLZ verder uitgebouwd en uitgebreid tot de effectieve opvolging van ongeveer 130 actieve dossiers. Er werd ingezet op de inhoudelijke optimalisatie van de begeleidingen, op intervisie en op afstemming met de andere teams voor langdurige zorg binnen het Netwerk GG ADS.

Tegelijkertijd werd er in 2017 hard gewerkt aan de uitbouw van het nieuwe Mobiele Team voor Acute Zorg (*MTAZ*). Er vonden selecties plaats in functie van de teamsamenstelling, er gebeurden werkbezoeken bij al actieve teams acute zorg in Vlaanderen, er werd druk nagedacht over visie en zorgaanbod, folders werden geschreven...

Op 1 september 2017 was het dan uiteindelijk zo ver. Het Mobiele Team voor Acute Zorg ging van start. De eerste activiteiten richtten zich vooral op de kennisgeving van het nieuwe behandel aanbod bij regionale verwijzers, mogelijke zorgpartners en geïnteresseerden.

De eerste aanmeldingen liepen binnen, de eerste begeleidingen werden een feit...

Op dinsdag 12 december werd er feest gevierd door de beide Mobiele Teams en hun genodigden. Enerzijds voor het (*iets meer dan*-) eenjarig bestaan van het MTLZ en anderzijds voor de vlotte opstart van het MTAZ.

180
BEGELEIDINGEN

- LANGDURIGE ZORG 151
- ACUTE ZORG 29

18
BEGELEIDERS

GESLACHT

- VROUW 63%
- MAN 27%

55%
CLIËNTEN MET ALS
DIAGNOSE EEN
STEMMINGSTOORNIS

21 DAGEN

GEMIDDELDE DUUR VAN
BEGELEIDING ACUTE ZORG

33%
CLIËNTEN MET ALS
DIAGNOSE EEN
PSYCHOTISCHE
KWETSBAARHEID

11 SEPTEMBER

OPSTART MOBIEL TEAM
ACUTE ZORG

23%
VAN DE BEGELEIDINGEN
LANGDURIGE ZORG ZIJN
BINNEN 6 MAANDEN AFGEROND

HET VERHAAL VAN BRENDA FROYEN

Oude en nieuwe verhalen uit de psychiatrie

Op maandagavond 13 maart mochten we **Brenda Froyen** en **Stefaan Baeten** verwelkomen met de theatervoorstelling *'Kortsluiting in mijn hoofd'*.

Deze voorstelling kwam er in samenwerking met **vzw Te Gek?!** en had als doel de kennis omtrent psychose te vergroten en het taboe dat er nog steeds rond bestaat aan te pakken. Brenda bracht een monoloog over haar behandeling in de psychiatrie van nu.

Stefaan bracht een inzicht over de psychiatrie zoals die vroeger was... Twee verhalen, één inzicht, verbonden door muziek. Het werd een boeiende en inspirerende avond.

2017, Het jaar in...

CIJFERS

70%

VAN DE CLIËNTEN KEERT
TERUG NAAR HET EIGEN GEZIN OF
NAAR EEN GEZINSVERVANGEND MILIEU

637 OPNAMES

• EERSTE OPNAMES 48%
• VRIJE OPNAME 75%

24 WEKEN

GEMIDDELDE VERBLIJFSDUUR

GESLACHT

• VROUW 55%
• MAN 45%

5 TRAJECTEN

• PSYCHOSEZORG 35%
• ALCOHOL- EN MEDICATIE
AFHANKELIJKHEID 28%
• ANGST- EN
STEMMINGSSTOORNIS 20%
• PSYCHOGERIATRIE 11%
• HUNTINGTON 5%

165 BEDDEN

• PSYCHOSEZORG 44 • 15
• ALCOHOL- EN MEDICATIE
AFHANKELIJKHEID 36 • 15
• ANGST- EN
STEMMINGSSTOORNIS 28 • 15
• PSYCHOGERIATRIE 18
• HUNTINGTON 5

ARIADNE

jaarverslag 2017

Meer info over onze organisatie?

JAARVERSLAG Psychiatrisch Ziekenhuis Ariadne

Reymeersstraat 13a • 9340 Lede

Tel: 053 76 21 11 • **Fax:** 053 76 21 99

e-mail: info@pcariadne.be • www.pcariadne.be

Broeders van Liefde